

Povodom pokrenutog postupka eSavjetovanja o izmjenama **Zakona o sigurnosti prometa na cestama**, iz čijih odredbi proizlazi pravo na znak pristupačnosti, pravobraniteljica za osobe s invaliditetom ponovno je uputila prijedlog izmjena i dopuna **Zakona o sigurnosti prometa na cestama**, a vezano uz nadležnost primjene i donošenja **Pravilnika o znaku pristupačnosti**.

"Na temelju članka 40. važećeg Zakona o sigurnosti prometa na cestama (NN, br. 67/08, 48/10, 74/11, 80/13, 158/13, 92/14 i 64/15), te na temelju članka 2. Pravilnika o znaku pristupačnosti (NN, br. 78/08 i 87/14), pravo na znak pristupačnosti ima osoba s 80 ili više posto tjelesnog oštećenja, odnosno osobe koje imaju oštećenja donjih ekstremiteta 60 ili više posto. Kako bi se spriječila zlouporaba te poboljšala provedba Pravilnika o znaku pristupačnosti u praksi, sukladno člancima 7., 8. i 9. Zakona o pravobraniteljstvu za osobe s invaliditetom (NN, br. 107/07) dajemo mišljenje i predlažemo slijedeće: Predlažemo promjenu nadležnosti za Pravilnik o znaku pristupačnosti tako da s ovom izmjenom Pravilnik prijeđe u nadležnost Ministarstva unutarnjih poslova.

Mobilnost uz pristupačnost i stanovanje predstavlja osnovni preduvjet za uključivanje osoba s invaliditetom u aktivnosti svakodnevnog življenja i njihovo uključivanje u zajednicu te upravo zato Ured pravobraniteljice za osobe s invaliditetom kao jednu od svojih glavnih zadaća ima osvještavanje društva o preprekama na koje osobe s invaliditetom svakodnevno nailaze i poticanje svih dionika na suradnju da se zajedničkim naporima one uklone. Ured pravobraniteljice za osobe s invaliditetom svakodnevno zaprima pritužbe na povredu prava na znak pristupačnosti, njegovu zlouporabu te probleme s nepropisnim parkiranjem na označenim mjestima za vozila osoba s invaliditetom.

Godinama neprekidno i kontinuirano upozoravamo sva nadležna tijela o nužnosti izmjena Zakona o sigurnosti prometa na cestama u dijelu kojim se propisuje i uređuje način korištenja znaka pristupačnosti, kao i nužnoj izmjeni odredbi Pravilnika o znaku pristupačnosti (NN, broj 78/08 i 87/14). Također napominjemo kako pravobraniteljica za osobe s invaliditetom kontinuirano i u Izvješćima o radu od 2013. do 2016. godine u poglavlju Pristupačnost i mobilnost, ukazuje na širinu i ozbiljnost ovog problema. Analizirajući cjelokupnu problematiku, mišljenja smo da je neophodna promjena nadležnosti o čemu smo već u više navrata upućivali naše izravne preporuke ministarstvima zdravstva, unutarnjih poslova te mora, prometa i infrastrukture.

Problemi su sljedeći: loša primjena Pravilnika o znaku pristupačnosti; nemogućnost izmjena odredbi važećeg Pravilnika zbog široke podjele nadležnosti; nedostatak povezanih informacija zbog nepovezivosti baza kojima raspolaže Ministarstvo unutarnjih poslova u odnosu na informacije u mjestima izdavanja po županijama; velika zlouporaba zbog neadekvatne kvalitete i nezaštićenosti samog znaka te time kao posljedica: nedovoljna mogućnost kontrole same iskaznice/znaka i nemogućnost adekvatnog sankcioniranja; neujednačenost načina izdavanja po županijama; povreda prava na znak pristupačnosti.

Obrazloženje i preporuke:

Podjela nadležnosti za donošenje, provedbu i primjenu Pravilnika o znaku pristupačnosti između nemalog broja tijela, zapreka je da se učini bilo kakav iskorak u smjeru nužnih izmjena navedenog Pravilnika. Naime, budući da je Ministarstvo unutarnjih poslova nadležno za Zakon o sigurnosti prometa na cestama iz kojeg kao podzakonski akt proizlazi Pravilnik o znaku pristupačnosti, smatramo neodrživim da nadležno tijelo odgovorno za provedbu

istoga bude Ministarstvo zdravstva. Međutim, navedeno nije jedini razlog, već su to i problemi čestih zlouporaba kao i nezaštićenost znaka pristupačnosti kao javne isprave na temelju koje se ostvaruju određena prava. Osim toga kontrolu njegovog korištenja obavljaju u najvećem dijelu policijski službenici. Također povezivanjem već postojećih baza podataka Ministarstva unutarnjih poslova s podacima ureda državne uprave u županijama, kao izdavatelja znaka pristupačnosti, omogućila bi se učinkovita kontrola, kao i stvarno sudjelovanje prometnih redara jedinica lokalne samouprave, kojima su prema informacijama sa sastanka iz siječnja 2017. već sada dostupni podaci postojećih baza Ministarstva unutarnjih poslova.

Od 2008. godine nisu nađeni razlozi niti stvarna potreba da Ministarstvo zdravstva bude nadležno jer nema ovlasti provedbe Pravilnika ni u kojem segmentu kriterija za dobivanje, a niti za kontrolu provedbe. Također, s obzirom na djelokrug poslova nije razvidna niti funkcija Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture, budući da uređenja prometa u mirovanju nema izravnu povezanost s prometom za koji je ovo Ministarstvo nadležno.

Slijedom svega navedenog predlažemo da se nadležnost za navedeni Pravilnik prenese u djelokrug Ministarstva unutarnjih poslova, jer je to jedino tijelo koje stvarno i operativno raspolaže mehanizmima kojima se postiže poboljšanje. Svjesni smo pri tome činjenice da će kratkoročno takva promjena nadležnosti iziskivati veće napore kapaciteta ovog Ministarstva, ali uvjereni smo da će se tako dugoročno osigurati učinkovita i suštinska kontrola korištenja ovog prava. Time predlažemo kadrovsko osnaživanje u Sektoru za sigurnost u prometu Ministarstva unutarnjih poslova te prijavljivanje projekta na natječaje EU fondova u svrhu osiguravanja većih financijskih sredstava za izradu kvalitetne baze podataka i njezinu povezivost s drugim sustavima. Pri tome posebno želimo istaknuti činjenicu kako već sada postoji povezanost baza podataka Ministarstva unutarnjih poslova s prometnim redarima jedinica lokalne samouprave na terenu te da je izražena intencija ovog Ministarstva da promet u mirovanju u potpunosti kontroliraju prometni redari jedinica lokalne samouprave. S obzirom na izneseno predlažemo da se žurno ministarstva usuglase oko nadležnosti te ostalih predloženih izmjena kako bi unaprijedili ovo područje koje je sada izrazito nepovoljno za osobe s invaliditetom."